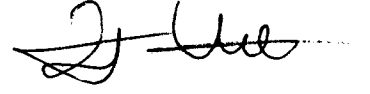

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda sıralamış bulunduğum sorularımın İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Zülküf Uçar

Van Milletvekili

21.07.2016 tarihinde ilan edilen OHAL ile birlikte Türkiye'de hukuk ve siyaset ilişkisi yeni bir aşamaya geçmiş ve ülke genelinde siyasal irade başlıca kural ve uygulama gücü haline gelmiştir. Bu yeni durum Van'da valilik yasaklama kararları ile tecelli etmiştir. OHAL ilanını takip eden süreçte ilk olarak 13-14-15-16 Ağustos 2016 tarihlerini kapsayacak şekilde alınan dört günlük yasaklama kararı, Van'ın son yedi senelik yönetim stratejisinin başlangıç noktası olmuştur. Nitekim anılan tarihten bu yana Van'da istikrarlı bir şekilde tekrarlayan Valilik kararları ile birlikte AİHS, Anayasa ve 2911 Sayılı kanun ihlal edilmektedir. Bu süre boyunca yasaklama süreleri değişmekle birlikte ağırlıklı olarak 15 veya 30 gün olacak şekilde neredeyse aralıksız bir yasaklama rejimi uygulanmış, 04.08.2023 tarihli karardan günümüze ise her haftasonu için 2 günlük yasaklama kararı verilmiştir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 20. maddesi, AİHS 11. maddesi ve Anayasanın 34. maddesi ile düzenleme zemini bulan Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı, demokratik toplum düzeninin temel taşı niteliğindedir. AİHM; Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkının çoğulcu demokrasilerin gelişmesinde elzem olan farklı düşüncelerin ortaya çıkması, korunması ve yayılmasını güvence altına aldığını belirtmekte ve ifade özgürlüğünün özel bir biçimi olduğunu vurgulamaktadır. Dolayısıyla Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkının sınırlandırılması dar yorumlanmak zorundadır. Hakkın kullanılmasında kamu otoritesinin müdahalede bulunmama negatif yükümlülüğünün yanında, güvenliği sağlama ve haktan etkili şekilde faydalanmayı sağlama pozitif yükümlülüğü söz konusudur. Ancak bahsi geçen süreçte karşılaşılan fiili ve hukuki durum bu tespitlerin aksini işaret etmektedir.

Öte yandan alınan kararlar 2911 Sayılı kanunun düzenlediği şartları taşımaktan uzaktır. Nitekim kanun, yasaklama ve erteleme kararlarını; millî güvenlik, kamu düzeni, suç

işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve suç işleneceğine dair açık ve yakın bir tehlikenin mevcut olması halinde mümkün görmüştür. Ayrıca bu kararların gerekçeli bir şekilde kurulmasını da zorunlu görmüştür. Ancak anılan Valilik kararlarının hiçbirisi bu hususları karşılamamaktadır.

Uluslararası hukuk metinleri ve iç mevzuat, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkının silahsız, saldırısız ve barışçıl amaçlarla gerçekleşmesi halinde yasaklanmaması gerekliliğini çoğulcu demokrasinin zorunlu bir unsuru olarak tanımlamaktadır. Ancak Van'da yıllardır süregelen yasaklama kararları; uluslararası hukuk ve iç hukuk ile AİHM ve AYM kararlarına aykırı nitelik taşımakta olup İfade Özgürlüğünün ihlaline sebep olmaktadır.

Bu bağlamda;

1. OHAL ilanından günümüze kadar Van'da alınan Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Erteleme ve Yasaklama kararı sayısı kaçtır?
2. 2016 yılından bu yana, yedi seneyi geçen yasaklama ve erteleme kararlarının bu uzun süreli tekrarının dayanağı ve sebebi nedir?
3. Valilik eliyle istikrarlı bir şekilde tekrar eden yasaklama kararlarının merkezi idare politikanızla bağlantısı var mıdır? Bu hususta Valiliklere herhangi bir genelge gönderilmiş midir?
4. Basında yer alan haberlere göre, Valiliğin yasaklama kararları tamamen siyasi saiklere dayanmaktadır. Bu hususta; yasakların Van halkının düşüncesini yayma ve Örgütlenme Hakkını hedef alarak halkın özgür tercih iradesini tek seçeneğe mahkum etme amacı taşıdığı iddiası doğru mudur?
5. Soyut ifadelerle dayandırılan ilgili kararların gerekçesi nedir? Açıkça AİHS, Anayasa ve kanuna aykırı olan bu kararlara karşı herhangi bir inceleme-araştırma ve denetleme girişiminiz olmuş mudur?
6. Yasak sürelerinde görülen değişiklikler hangi gerekçeye dayanmaktadır? 04.08.2023 tarihinden bu yana alınan kararların haftasonlarına denk gelecek şekilde 2 günlük olmasının gerekçesi nedir?
7. Van halkının İfade Özgürlüğü, Toplanma ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı ile Örgütlenme Hakkının ihlal ediliği bu süreçten doğan zararları tespit etme ve giderme yönünde herhangi bir çalışmanız var mıdır?

8. OHAL ilanından bu yana Van'da gerçekleştirilen Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü sayısı kaçtır? Bunlardan kaç tanesine müdahale edilmiştir? Kaç tanesi barışçıl, silahsız ve saldırısız olma şartını karşılamamış veya başka sebeplerle kanuna aykırı hale gelmiştir?
9. İlgili tarihlerde kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılması sebebiyle hakkında soruşturma başlatılan kişi sayısı kaçtır?
10. Valiliğin ilgili yasaklama ve erteleme kararlarına karşı kaç dava açılmıştır? Bu davaların akıbeti nedir?
11. AİHS ve Anayasaya aykırı olan ilgili kararların dayanağı olabilecek mevzuat düzenlemelerinin tespiti ile hakkın etkin kullanımını sağlayacak yeni düzenlemelerin yapılması yönünde bir çalışmanız var mıdır?
12. Valilik, söz konusu yasaklama ve erteleme kararlarını ne zamana kadar sürdürecektir?
13. Van başta olmak üzere bir çok ilimizde Anayasa ve AİHS'e aykırı bir şekilde alınan Valilik yasaklama kararlarının dayandığı siyaset tarzından vazgeçilerek hukukun üstünlüğü ilkesinin esas alınması düşünülmekte midir?